

Enpresak ikasleei edukiak irakasten jarri ditu Lanbide Heziketaren Legeak

Ikasturte honetatik aurrera, Hego Euskal Herriko Lanbide Heziketako ikasleak lehenengo mailatik arituko dira enpresetan, enpresek eurek hezkuntza-curriculumeko edukiak irakatsi eta ebaluatuko dituzte, eta ikasleen ezagutza tekniko eta espezifikoak murriztuko dira, Xabier Jimenez eta Mikel Bilbao irakasleek salatu dutenez: “Hasieratik enpresa batean, haien ebaluaziopean eta jauzi egiteko formakuntza gutxiagorekin, enpresen menpeko bihurtuko dituzte ikasleak”.

 MIKEL GARCIA IDIAKEZ

Espainiako Gobernuaren Lanbide Heziketaren legeak enpresen esku-hartzea are gehiago handitzeak ondorio oso kezagarriak utziko dituela eta Lanbide Heziketako eskolak enpresen zerbitzura jarriko dituela ohartarazi diote ARGIAri Mikel Bilbao Luengas (Nafarroako) eta Xabier Jimenez Baños (EAEko) Lanbide Heziketako irakasleek. Formazioak jasango duen gainbeheraz, enpresek aterako dituzten etekinez eta enpresei lotuta geratuko diren ikasle-langile profilaraz mintzatu zaizkigu. Ikasturte honetan hasi dira legea aplikatzen Hego Euskal Herrian.

Sistema Duala dakar legeak, eskola eta enpresa batuta. Eta sistema honi lotuta, aldaketa erradikala: lehen, curriculum guztia eskolan eman ostean eta ikasgaiak gaindituta, enpresa batera joaten ziren ikasleak, gradu amaieran, enpresako dinamika ikustera eta ikastera. Orain, lehenengo mailatik doaz ikasleak enpresetara –“oraindik jakintza nahikorik ez dutenean, eta ez da eskatzen ikasgai guztiak gaindituta izatea”–, eta enpresan edukiak barneratu behar dituzte, curriculumeko eduki teorikoak irakatsi behar dizkiete

enpresan –lehen ‘instruktoarea’ zuten ikasleek enpresan, orain ‘tutore’ izendapena jasotzen du enpresako ordezkariak–. Ebaluatu ere, enpresako tutoreak ebaluatuko du, berak ziurtatu behar du moduluei lotutako jakintzak barneratu dituela ikasleak enpresan. Gutxienez eduki curricularraren %20 enpresak emango dio ikasleari (400

bat ordu), eta eredu intentsiboa aukeraturaz gero, gutxienez ikasketa planeko edukien %30.

“GEZURRA ESAN BEHARKO DUGU GUZTIOK”

Errealitatea zein izango den? “Paperean dena OK jarriko du enpresak, hau eta beste ikasi dutela, baina praktikan ez da errealia, ez dute inongo edukirik emango –dio Bilbaok–. Hasteko, ezin dute modu pedagogikoan eskaini, zeren ikasle batek kable bat edo antena bat jartzen duenean ebaluatzen dut ea antenaren elementuak ezagutzen dituen, parametroak lortzen al dakien, antena orientatzen dakien... eta enpresetan, gehienez, kable bat jarri eta ebaluatuko dute badakiela egiten. Ezin dute besterik egin, ez dute denborarik, ezta formaziorik ere. Ikusteko dago ea enpresako tutoreei ikastarotxoren bat emango dieten, baina ikasturte hau trufa hutsa izango da”. Iritzi berekoa da Baños: “Dokumentu ofizialetan gezurra esan beharko dugu guztiok, eta ikuskaritzak ez ikusiarena egingo du. Gainera, hainbat lankide haserre daude, irakasle lana enpresetara bideratzen ari direlako, gure lana usurpatzen”.

“ ”

Paperean dena OK jarriko du enpresak, hau eta beste ikasi dutela ikasleek, baina praktikan ez da errealia, ez dute inongo edukirik emango”

Mikel Bilbao

Gure solaskidearen arabera, une bat iritsiko da non enpresek dirua (diru publikoa) eskatuko duten ikasleei irakastearen ordainetan.

Horri lotuta, garbi du Nafarroako irakasleak: “Une bat iritsiko da non enpresak esango duen ‘jakintzen %20 eman behar badut, horren ordainetan dirua (diru publikoa) eman behar didazue’, eta logikoa da, lan bat eta ardura bat eskatzen zaielako; diru-iturri bat gehiago bihurtuko da enpresentzat, eta hala ikusi dugu gainera beste herrialde batzuetan; enpresan bertan tailerrak egiten bukatu dute, ikasleen formaziora bideratuta”.

Aipatu moduan, orain arte ez bezala, lehenengo mailatik joango dira ikasleak enpresetara (batzuek 15 urte izango dituzte), oraindik ezagutzarik apenas dute eta ongi prestatu gabe, diote bi irakasleek. “Naturalki, lehenengo maila filtroa izaten da, batzuek bertan behera uzten dituzte ikasketak, beste batzuek ikasgai asko ez dituzte gaintzen... baina filtro hori jada ez dago, ikasle guztiak doaz enpresetara”, nabarmendu du Jimenezek. “Oso gaztetatik enpresetako domestifikaziora egingo dute salto”, dio Bilbaok.

IKASTETXEEN ARTEKO LEHIA BASATIAN, ENPRESAK GARAILA

Legeak ikasle guztientzako enpresa bila jartzen ditu irakasleak, eta zentroen ar-

teko lehia kezagarria da, kritikatu du Bilbaok, eta uste du legeak indartuko dituela itunpeko zentroen eta enpresen arteko hitzarmenak, zentro horietako irakasleak joan daitezten enpresetara. Kontuak kontu, irakasleak saltzaile bihurtu direla dio: “Zentroen arteko lehian, enpresetara joan behar dugu gaztetxoak saltzera, enpresa horietan aritu daitezten, beraz enpresa horien zerbitzura gaude guztiz; nahi dugu gure irakasleak har ditzatela, eta enpresak azkenean hasten dira eskatzen zehazki zer nahi duten, ikasle/langileek zein ezagutza izatea behar duten, zentroan zer irakastea nahi duten”. Lanbide Heziketako ikastetxeek pixkanaka bide hori hartuko duten kezka du irakasleak: “Gure irakasleak hartuko dituzten enpresen gustuko izan nahian, kasu egingo diegu, eta oso larria da, hezkuntzako curriculum beraiek erabakitzeke bosterea emango diegulako”.

Lanbide Heziketatik nolako irakasleak eta batez ere nolako langileak aterako diren hobeto ulertzeko, legeak dakartzan hiru aldaketa azpimarratu dizkigute irakasleek, elkarren artean lotura dutenak: ikasketa teknikoaren gutxitzea,

jakintzaren aldean kompetentziak hartu duten nagusitasuna, eta sortu berri den Kompetentzien Karneta.

Batetik, eduki teknikoek ordu gutxiago izango dituztela salatu dute gure solaskideek (teorian, enpresetan emango dituzte eduki horiek). Horrez gain, Jimenezek azaldu du duela gutxira arte bi talde zeudela Lanbide Heziketako irakasleen artean: Bigarren Hezkuntzako irakasleak (unibertsitateko tituludunak, ingeniariak adibidez, eduki teorikoak emateko) eta irakasle teknikoak (Lanbide Heziketako tituludunak, modulu praktikoak emateko). “Orain, irakasle teknikoekin amaitu dute, jada ez dago LHko titulu batekin irakasleen zerrendan sartzerik eta zeudenak egoera zaurgarrian geratuko dira. Hezkuntzako arduradunen ustez, autoak nola konpondu irakasteko egokiagoa da karrera amaitu berri duen ingeniaria, hamar urtez garaje batean lanean aritu den mekanikoa baino”.

JAKINTZA VS. KOMPETENTZIAK

Bestetik, azken urteetan hezkuntzan oro har pisua hartu duten eta Lanbide Heziketan indartsu sartu diren kompeten-

tziak izan dituzte hizpide solaskideek. Malgutasuna, bizitza guztian zehar formatzen jarraitzeko beharra, ekintzailletza, dinamismoa, (enpresaren erritmo eta aktibitatera) moldatzen eta egokitzen jakitea... gisako kompetentziek enpresen desioei ongi erantzuten dietela gogoratu dute. Kompetentziak laudatzearekin batera, Informazioaren Gizartean jakintzak bigarren mailako direla zabaltzen da gainera: “Ezagutza gutxiesten da, memorizazioa arbuiaetzen eta zehaztasun handiko jakintzak baztertzen, erraz bilatu daitezkeela argudiatuz –dio Bilbaok–. Jakintza batzuk lortuta, ordea, jarraitu dezakezu jakintza berriak lortzeko bidea, baina kompetentziak baino ez badituzu, eta jakintzarik ez, oinarririk gabe ezingo dituzu jakintza berriak lortu”. Lanbide Heziketara ekarrita, adibidea jarri digu irakasleak: “Elektrizista izanik tentsio baxuko araudia ezagutzen badut, zirkuitu mota guztiak menperatzen baditut eta matxurak nola konpondu baldin badakit, langile gisa askeagoa izango naiz, baina lau kable jartzen baino ez badakit, nagusiarekiko menpekoago. Saldu digute kompetentziek ematen digutela egokitzeko gaitasuna, baina egokitzeko gaitasuna jakintzek ematen digute”.

Kompetentzien eredu hori indartzeradator, Bilbaoren iritziz, legearen beste berrikuntza bat: Kompetentzien Karнета. Lehen, graduren bat ikasi eta titulua ateratzen zuen ikasleak; orain, ikasgai batzuk ikasi ahala kompetentzia batzuk aitortzen zaizkio, eta horiekin lan egin dezake, aldi berean bizitzan zehar ikasgai eta kompetentzia berriak gehitzen joan daiteke. “Interesgarria irudi lezake, baina lan konbenioak apurtzen ditu, elkargo eta profesio-familiak apurtzen ditu, indibidualizatu egiten duelako lan-

“”

*Hezkuntzako arduradunen
ustez, autoak nola
konpondu irakasteko
egokiagoa da karrera
amaitu berri duen
ingeniaria, hamar urtez
garaje batean lanean aritu
den mekanikoa baino”*

Xabier Jimenez

“”

*Irakasleok enpresetara joan
behar dugu gaztetxoak
saltzera, enpresa horietan
aritu daitezzen; azkenerako,
hezkuntzako curriculum
beraiek erabakitzeko
boterea emango diegu”*

Mikel Bilbao

gilea: hemengo hiru ikasgai eta hango bi izanda enpresara zoaz eta zein lan kategoria emango dizute? Borroka egiterako orduan, zein gremioren parte zara?”.

EMAITZA: ENPRESEKIKO MENPEKOTASUNA

Bai Jimenezek, bai Bilbaok argi ikusten dute azaldutako guztiaren ondorioa: “Enpresa batean bi urtez, hain gazte, eta hango dinamika eta moduak ikasita, haren menpeko bihurtuko zaitu, beste arlo edo postu batzuetara jauzi egiteko ezagutza eta aukera gutxiagorekin; hainbat kasutan baita sentsazioarekin ere zerbait zor diozula enpresari, handik alde eginez gero huts egingo diozula”. Kaltetuenak ikasle zaurgarrienak izango direla nabarmendu dute, sozioekonomikoki egoera okerragoan daudenak, eta ikasleen arteko arrakala handitu baino ez duela egingo legeak.

Jakintzez ari garela, “enpresaburuei entzuten diegun mantra” ekarri du solasaldira Mikel Bilbao: “Kualifikazio altuko eskulana nahi dutela, baina ez dagoela diote”. Aldiz, euren datuek ez dutela halakorik berresten dio, ez dagoela langile kualifikatuagoen demandarik. Kontrara, kualifikazio baxuko lanak egingo dituzten langileen eskaera dagoela azpimarratu du: “Europa osoan ikusten ari gara produkzio katearen teknifikazio eta automatizazioak erdi mailako kualifikazioa duten pertsonak kaltetzen dituela gehien, eta beraz, duten kualifikazioa baino kualifikazio gutxiagoko lanetan bukatzen dutela, baldintza prekarioagoetan”.

Panorama beltza marraztu dute Mikel Bilbao Luengas eta Xabier Jimenez Baños irakasleek, gurean prestigiotsu saltzen den Lanbide Heziketak enpresen interesak lehenetsi eta ikasleak etorkizuneko peoi bihurtuko dituen beldur. ●